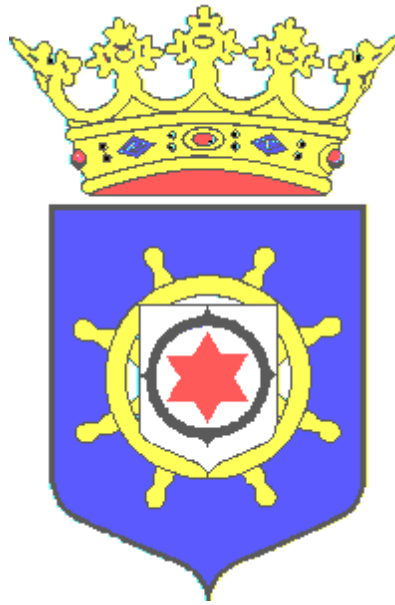

Eilandgebied

Bonaire

Jaarverslag 2007
Commissie Marien Milieu

Kralendijk, juni 2008

Inhoud

1. Inleiding
2. Samenstelling commissie
3. Vergaderingen
4. Adviezen
 - Adviezen over beleid en vergunningen marien milieu
 - Adviezen over vestigingsvergunningen
 - Adviezen over uitgifte in erfpacht en bouwvergunningen
5. LAR-procedures
6. Evaluatie
 - Beleidsontwikkeling
 - Beleidsuitvoering
 - Capaciteit en middelen
 - Communicatie en handhaving

Jaarverslag 2007 van de Commissie Marien Milieu

1. Inleiding

Dit is het zevende jaarverslag van de Commissie Marien Milieu. De commissie adviseert het Bestuurscollege over bescherming en beheer van de onderwaterwereld.

Het beleidskader van de commissie bestaat onder meer uit het Natuurbeleidsplan Bonaire (1999), het Milieubeleidsplan Bonaire en de Verordening marien milieu (1991) en de Richtlijnen Marien Milieu (1993).

Het beleidskader voor milieubescherming is nog niet voltooid. Het Bestuurscollege heeft het Milieubeleidsplan goedgekeurd in 2003. Het plan is vervolgens aan de Eilandsraad voorgelegd voor vaststelling, maar dit is in het verslagjaar niet gebeurd. Het ontwerp Eilandsverordening natuurbeheer Bonaire is in 2006 aangeboden aan het Bestuurscollege. In het verslagjaar is de verordening nog niet goedgekeurd.

De wetgeving op het gebied van natuur- en milieubeheer, de beleidsnota's op deze terreinen en de jaarverslagen van de Commissie Marien Milieu zijn gepubliceerd op internet:

www.mina.vomil.an

2. Samenstelling commissie

De Verordening Marien Milieu (A.B. 1991, no.8) bepaalt in artikel 1 dat er een commissie van advies is voor het beheer van het marien milieu: de Commissie Marien Milieu (CMM). De commissie bestaat uit vijf leden die op grond van hun deskundigheid worden benoemd. De commissie brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan het Bestuurscollege over bepalingen in de Verordening Marien Milieu en over het beheer van het marien milieu in het algemeen.

In het verslagjaar bestond de commissie uit de volgende personen:

- Dhr. R. Sintjago (vz.) Havenmeester
- Dhr. F.A. van Slobbe (scr.) Afdeling Milieu- en Natuurbeleid van DROB
- Dhr. C.J.J. Pourier Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling van DROB
- Dhr. A. Nahr Zelfstandig watersportondernemer
- Dhr. K.A.F. Scherptong Dienst Landbouw Veeteelt en Visserij

De manager van het Bonaire National Marine Park (BNMP), dhr. R. de Léon, fungeert als adviseur bij de CMM vergaderingen.

3. Vergaderingen

De commissie vergadert in principe één keer per maand. In 2007 is de commissie 11 keer bijeen geweest voor reguliere vergaderingen.

4. Adviezen

Ter bescherming van het onderwaterpark zijn in de Verordening Marien Milieu een aantal regels vastgelegd. Een aantal handelingen zijn onderworpen aan een vergunningenregime en het is mogelijk ontheffing te verlenen op een aantal verbodsbepalingen. Zo is een vergunning benodigd voor het construeren van pieren, platforms, trappen, zeeweringen e.d., het plaatsen van boeien en het doen van (wetenschappelijk) onderzoek. Bij het opstellen van de adviezen over pieren e.d. maakt de commissie gebruik van de Richtlijnen Marien Milieu zoals deze vastgesteld zijn door het Bestuurscollege in december 1993.

4.1. Adviezen over beleid en vergunningen marien milieu

De Afdeling Milieu- en Natuurbeleid is onder meer belast met de totstandkoming van het beleid en wetgeving met betrekking tot de bescherming van het onderwaterpark. Verder verzorgt de afdeling het secretariaat van de Commissie Marien Milieu (opstellen van vergunningen en adviezen, algemene communicatie etc).

In het verslagjaar heeft de commissie 60 adviezen aan het Bestuurscollege uitgebracht. Dat zijn 22 adviezen meer dan het aantal adviezen uitgebracht in 2006. Het gaat in 2007 om 47 positieve adviezen en 10 negatieve. Daarnaast is één advies uitgebracht in de categorie "handhaving", één advies ter intrekking van een vergunning en één advies ter verwijdering van een bouwwerk in het onderwaterpark. In de meeste gevallen heeft het Bestuurscollege besloten conform de adviezen van de commissie. In vier gevallen heeft het college een ander besluit genomen en in één geval is geen besluit genomen. Afwijzende adviezen worden door de commissie waar mogelijk voorzien van alternatieven of suggesties ter verbetering van de aanvragen. De aanvrager kan daarmee zijn voordeel doen.

In de volgende tabel zijn de adviezen aan het college uitgesplitst naar 7 categorieën, wordt de aard van het advies weergegeven en het besluit van het college vermeld.

Adviezen uitgebracht door de CMM in 2007

CATEGORIE	AANTAL	ADVIES CMM	BESLUIT BC
1. Pieren	11	4 positief 5 negatief 1 Intrekking 1 verwijderen	8 conform advies 3 afwijkend
2. Platforms e.d.	11	11 positief	11 conform advies
3. Zeeweringen e.d.	2	2 positief	2 conform advies
4. Trappen	3	3 positief	3 conform advies
5. Onderzoek	12	11 positief 1 negatief	12 conform advies
6. Diversen	20	16 positief 4 negatief	17 conform advies 1 afwijkend 2 geen besluit
7. Handhaving	1	n.v.t.	1 conform advies
Totaal	60	47 positief 10 negatief 3 intrekking 1 verwijdering 1 handhaving	54 conform advies 4 afwijkend 2 geen besluit

Toelichting

Bij de bouw van pieren, platforms, trappen en zeeeringen langs de kust van Bonaire moet niet uit het oog worden verloren dat het hierbij gaat om bouwen in een wettelijk beschermd natuurpark. Dit is een unieke situatie die niet zonder meer vergelijkbaar is met andere kustgebieden elders ter wereld. De commissie constateert dat de laatste jaren de druk op het bouwen van privé pieren en platformen is toegenomen.

In de categorie **pieren** is geadviseerd om een pierversunning in te trekken en om een illegaal gebouwde pier te verwijderen. Verder zijn in deze categorie 9 vergunningaanvragen ingediend. Het gaat onder meer om vier nieuwe pieren (waaronder twee privé pieren en twee commerciële pieren), wijziging van de lengte van een pier, wijzigen van de constructie methode en locatie van een pier en drie aanvragen om herstel. De commissie heeft positief geadviseerd over aanvragen om herstel en de wijziging van de lengte van een pier.

Voor privé pieren geldt een zeer streng regime. De aanvraag voor pieren om beter toegang te hebben tot het water of om te zwemmen, worden niet gehonoreerd. Hiervoor zijn alternatieven aanwezig zoals het aanleggen van een trap of in bepaalde gevallen de aanleg van een “klein” overhangend platform. Voor het aanleggen van een bootje is de optie van een meerboei beschikbaar.

Over de aanvragen voor privé pieren heeft de commissie daarom negatief geadviseerd. Het Bestuurscollege heeft echter anders beslist inzake één van de privé pieren.

Ook over de aanvraag voor de commerciële pieren is negatief geadviseerd omdat deze pieren op een locatie zouden worden gebouwd waar een verbod op de bouw van pieren is ingesteld en omdat het bedrijfsbelang van deze pieren niet kon worden aangetoond.

In de categorie **platforms** zijn elf aanvragen ingediend. Het ging hier om de bouw van platformen ter hoogte van de kanalen (ook wel bekend als Flamingo Paradise), de bouw van een platform ter hoogte van Belnem en ter hoogte van Hato. De commissie heeft positief geadviseerd. De adviezen zijn overgenomen door het college.

In de categorie **zeeeringen** ging het in beide gevallen om bescherming van een woonhuizencomplex. De positieve adviezen zijn overgenomen door het college.

Proces verbaal keermuur

Tegen de bepalingen van de verleende vergunning is in 2006 ter hoogte van Punt Vierkant een kunstmatig strand aangelegd waarbij de keermuur voorbij de hoogwaterlijn is gebouwd. Het bestuur van het woonhuizen complex zou een voorstel indienen om het gebied weer in de oude staat terug te brengen. De commissie heeft het voorstel in het verslagjaar niet ontvangen. De commissie heeft daarom BNMP gevraagd proces verbaal op te maken.

In de categorie **trappen** ging het in drie gevallen om toegang tot het onderwaterpark te vergemakkelijken. De positieve adviezen zijn overgenomen door het college.

Trap Playa forn'i kalki (Bachelors Beach)

Ter hoogte van Playa forn'i kalki was de betonnen publieke trap sterk in verval geraakt. De commissie heeft, in samenwerking met de Afdeling Civiele Werken, van DROB geadviseerd deze trap te vervangen. De nieuwe trap zal van roestvrij staal en hout worden opgetrokken. Het advies is overgenomen door het bestuurscollege.

In de categorie **onderzoek** zijn 12 vergunningaanvragen ingediend. Het betreft onderzoek naar zeeschildpadden, vlokkreeftje, zeeanemonen, "Box jelly Fish", naaktslakken, algen, plankton, karko, Tri-D, diadema, tunicate, vuurwormpjes, sponzen, nutriënten, visstanden, koraalziekten, koraal aangroei, veerkracht koralen, kartering van de riffen, algemene watereigenschappen, sedimenten, geologie en inlandse vissoorten.

De commissie heeft over alle vergunningaanvragen positief geadviseerd met uitzondering van het verzamelen van sponzen. Bij dit onderzoek zou een relatief grote hoeveelheid levende sponzen (sponsmateriaal) worden verzameld waarbij het belang voor het onderwaterpark niet werd aangetoond.

Voor onderzoekers geldt een streng regime. De impact van hun onderzoek op het leven in zee moet minimaal zijn en het onderzoek moet zo mogelijk bijdragen aan een verbeterd beheer van het onderwaterpark. Uiteraard worden de onderzoekers verplicht over hun studie te rapporteren aan de beheerder van het onderwaterpark en aan de overheid. Ook wordt hen gevraagd een persbericht uit te sturen of een lezing te houden, zodat geïnteresseerden op het eiland kennis kunnen nemen van de aard van de studie en de stand van de wetenschap op dit punt.

De Sea Turtle Conservation Bonaire (STCB) heeft het meerjarig onderzoek naar de populatie van zeeschildpadden rond het eiland met succes voortgezet.

In de categorie **diversen** zijn twintig vergunningsaanvragen ingediend. De commissie heeft afwijzend geadviseerd over het plaatsen van een "snack" bar op een platform, afgraven van een gedeelte van een landbrug en het plaatsen van pijpen ter hoogte van Flamingo Paradise en, in eerste instantie, voor het plaatsen van een beeld in het onderwaterpark. Inzake het plaatsen van het beeld heeft de commissie uiteindelijk positief geadviseerd op basis van nadere informatie verstrekt door de aanvrager.

De commissie heeft positief geadviseerd betreffende de overige aanvragen. De positieve adviezen zijn overgenomen door het college.

In de categorie **handhaving** is geadviseerd inzake het moratorium op duikscholen. Verder heeft tussen de commissie en het college correspondentie plaatsgevonden inzake het moratorium en pieren/platformen. Correspondentie met betrekking tot grote ontwikkelingen langs de kust, heeft plaatsgevonden tussen de Commissie Marien Milieu en de Commissie Grote Projecten

4.2 Adviezen over vestigingsvergunningen

Naast de directe advisering over het marien milieu stelt de commissie op verzoek van de Dienst Economische Zaken en Arbeidsaangelegenheden (DEZA) adviezen op over vestigingsvergunningen voor bedrijven die op de een of andere manier met de Verordening Marien Milieu te maken hebben.

In het verslagjaar ging het om 17 adviezen, 8 meer dan vorig jaar. De advisering betreft bedrijfsdoelen zoals het geven van duikinstructie, het vervoer en het begeleiden van duikers in het onderwaterpark, het verzorgen van charters voor zeilen, vissen en duiken, het uitvoeren van snorkeltrips, boottrips, mangrove tours en dergelijke. Sommige bedrijven, zoals duikscholen en bedrijven die duikers vervoeren of begeleiden, hebben zowel een vestigingsvergunning als een vergunning op grond van de Verordening Marien Milieu nodig.

Onder **duikactiviteiten** wordt verstaan het vervoeren en begeleiden van duikers en het exploiteren van een vulstation. Voor deze activiteiten gelden sinds jaren moratoria. Deze is ingesteld naar aanleiding van het rapport van de Commissie Pourier (1992) en een studie van de Wereldbank. Vanwege het streven naar het behoud of verbetering van de kwaliteit van de koraalriffen rond Bonaire, mag de belasting op het koraalrif niet toenemen. Een andere reden voor het ingestelde moratorium is de marktverzadiging in de duikbranche en het waarborgen van de kwaliteit van bestaande duikondernemingen.

In het verslagjaar zijn in de categorie duikactiviteiten 13 aanvragen ingediend. In totaal zijn 8 aanvragen ingediend voor een vestigingsvergunning voor het exploiteren van een vulstation en/of het transporteren en vervoeren van duikers in het onderwaterpark. De commissie heeft op deze aanvragen afwijzend geadviseerd gezien het moratorium. Als alternatief kan samenwerking met bestaande en erkende duikscholen worden gezocht. Drie aanvragen zijn ingediend voor overname van vestigingsvergunningen. De commissie heeft hierop positief geadviseerd. Verder is een wijziging van de doelstelling van een vestigingsvergunning aangevraagd en een adreswijziging. Ook op deze aanvragen heeft de commissie positief geadviseerd.

Over een aanvraag van 2005, waarover een rechtzaak loopt, heeft de commissie nog geen advies kunnen leveren omdat in het verslagjaar geen uitspraak van de rechter heeft plaatsgevonden.

DEZA gebruikt de adviezen van de commissie in de advisering aan het Bestuurscollege. Er is echter weinig terugkoppeling, zodat de commissie over het algemeen in het ongewisse verkeert over de wijze van advisering van DEZA aan het college en over de besluitvorming binnen het college. Met DEZA zijn in het verslagjaar afspraken gemaakt over verbetering van de voorlichting aan ondernemers in een vroeg stadium en een betere terugkoppeling met de commissie en de afdeling Milieu en Natuurbeheer.

4.3 Adviezen over uitgifte in erfpacht en bouwvergunningen

Wat op het land gebeurt kan ook grote invloed uitoefenen op het marien milieu. De commissie wordt daarom soms ook ingeschakeld bij de advisering over bouwvergunningen voor constructies aan de rand van het onderwaterpark. Tevens wordt de commissie ingeschakeld ter advisering inzake de uitgifte van bepaalde terreinen grenzend of in de directe nabijheid van het onderwaterpark.

5. LAR-procedures

In 2004 heeft het Bestuurscollege de Adviescommissie Landsverordening administratieve rechtspraak (LAR) ingesteld. De commissie adviseert het Bestuurscollege inzake bezwaarschriften die zijn ingediend door belanghebbenden tegen beschikkingen van de overheid. In het verslagjaar is de Commissie Marien Milieu éénmaal uitgenodigd door de adviescommissie LAR Bestuurscollege voor het bijwonen van een hoorzitting over een bezwaarprocedure.

De hoorzitting behandelde het bezwaarschrift inzake de afwijzing voor het bedrijfsmatig exploiteren van een vulstation voor duikflessen. De afwijzing was gebaseerd op het moratorium. In de hoorzitting lichte de commissie de gronden voor de afwijzing (moratorium) nader toe. Het bezwaar werd ongegrond verklaard. Vervolgens werd beroep ingesteld door de aanvrager. Het Gerecht heeft geoordeeld dat de afwijzingsgrond (marktverzadiging) niet terecht was (detournement de pouvoir) en verklaarde het beroep gegrond. Het bestuurscollege moest binnen vier maanden een nieuwe beschikking nemen.

6. Evaluatie

In het verslagjaar is wederom de kwalitatieve achteruitgang van de koraalriffen bevestigd aan de hand van verscheidene onderzoeken.

In het kader van handhaving en beleidsontwikkeling is er enige vooruitgang geboekt. Er wordt meer aandacht besteed aan het verwijderen van illegaal gebouwde constructies. Verder is veel aandacht besteed aan het moratorium, beleid rondom de bouw van pieren en platformen, de totstandkoming van de Eilandsverordening natuurbeheer, duurzame rifvisserij, het Rioleringsproject Kralendijk, afvalwater en nutriënten en waterkwaliteit Lac.

Aan de hand van 4 thema's wordt hieronder teruggeblikt op het verslagjaar 2007.

6.1. Beleidsontwikkeling

Het *Project Riolering Kralendijk*, dat medio 2002 in gang is gezet, heeft grote betekenis voor de bescherming van de volksgezondheid en het onderwaterpark. De koraalriffen van Bonaire, die nog steeds tot de mooiste van het Caribische gebied horen, vormen immers de basis van onze economie.

In het verslagjaar is de bestaande haalbaarheidsstudie geactualiseerd in verband met de noodzaak tot het toepassen van een derde behandelingstrap en actuele gegevens over toename van bebouwing in de kuststrook. Tevens is het ontwerp van de rioolwaterzuivering aangepast op de nieuwe gegevens.

Op het gebied van *duurzame rifvisserij* (fish protected areas) zijn in het verslagjaar twee visreservaten ingesteld aan de westkust van Bonaire. De reservaten moeten leiden tot een toename van de hoeveelheid rinvissen, ook in gebieden waar wel mag worden gevestigd. Herstel van de visstand zal ook bijdragen aan herstel van aangetaste ecosystemen van de riffen.

Wegens capaciteitsgebrek is voortzetting van het vismonitoringproject stil gevallen. Dit project was in 2004 met hulp van het Ministerie van VSO en LVV Curaçao gestart om inzicht te krijgen in de totale vangst, visserij-inspanning en samenstelling van de vangst. De Commissie Marien Milieu probeert de totstandkoming van een *duurzaam visserijbeleid* te bevorderen. In het verslagjaar zijn hiermee geen vorderingen geboekt.

Samen met DROB heeft de commissie in 2003 een ongevraagd advies verstrekt over de aanleg van *kunstmatige stranden*. Begin 2004 is op verzoek van het Bestuurscollege nadere informatie verstrekt. Over de voorstellen heeft de commissie in het verslagjaar echter nog geen besluit ontvangen. In de ontworpen “Richtlijn Kunstmatige Strand” wordt ervan uitgegaan dat dit soort stranden niet samengaan met het streven naar het behoud van koralen. Slechts in uitzonderlijke gevallen en onder strenge voorwaarden zouden kunstmatige stranden kunnen worden aangelegd.

Reeds in 2005 had het *Natuurbeleidsplan* Bonaire 1999 – 2004 moeten worden geëvalueerd en gereviseerd. Door capaciteitsgebrek is dit ook in het verslagjaar niet gebeurd. Het vigerende Natuurbeleidsplan blijft van kracht totdat de revisie heeft plaatsgevonden.

Eind 2006 is het ontwerp van de *Eilandsverordening natuurbeheer* voor vaststelling aan het bestuurscollege aangeboden. Deze verordening biedt een integraal wettelijk kader voor de bescherming van gebieden en van dier- en plantensoorten. Ook wordt zo de doorwerking van zes verdragen geregeld. In 2006 en 2007 zijn ontwerpen van de noodzakelijke uitvoeringsbesluiten tot stand gekomen. In het verslagjaar is de Eilandsverordening natuurbeheer nog niet goedgekeurd door het Bestuurscollege.

Gevolgen van de Eilandsverordening natuurbeheer

Wanneer het ontwerp van de Eilandsverordening natuurbeheer door het Bestuurscollege wordt aangenomen zal de Verordening Marien Milieu komen te vervallen. De Verordening Marien Milieu en de Richtlijnen Marien Milieu zijn namelijk opgenomen in de nieuwe verordening. Ook zal de Commissie Marien Milieu overgaan in de Commissie Natuurbeheer. Hiervoor is naast mariene deskundigheid ook terrestrische deskundigheid vereist. In het verslagjaar werd al gezocht naar mogelijke kandidaten voor deze taak.

6.2. Beleidsuitvoering

In het verslagjaar zijn door de commissie verdere besprekingen gehouden ter evaluatie van het *moratorium*. Het moratorium is ingesteld voor het behoud en verbetering van de kwaliteit van de koraalriffen rond Bonaire waarbij het aantal duikscholen niet mag toenemen. De commissie is van mening dat het moratorium effectief is.

De verzoeken voor het oprichten van duikscholen nemen toe. De commissie heeft daarom onder andere gesprekken gevoerd met de DEZA en met JAZ om het beleid en regelgeving omtrent het moratorium te versterken. Verder is in het verslagjaar een begin gemaakt met het administratief bijwerken van uitstaande vergunningen voor duikbedrijven.

Een ander probleem met betrekking tot het moratorium is het *filialen* fenomeen. Bepaalde bestaande duikscholen hebben de afgelopen jaren zonder benodigde vergunningen een filiaal geopend. Deze filialen zijn niet voorzien van een vulstation maar men vervoert en begeleidt wel duikers, wat een vergunningplichtige activiteit is. Ook zijn de filialen vaak niet voorzien van een vestigingsvergunning. De commissie heeft in het verslagjaar vergaderd over de deze problematiek en is begonnen met zoeken naar een oplossing.

In 2006 is begonnen met een nutriënten monitoring project in het onderwaterpark. Uit het onderzoek komt naar voren hoeveel nutriënten (voedingsstoffen) zich in het zeewater bevinden. Gezonde koraalriffen hebben voedselarm water nodig. De gegevens die nu worden verzameld, kunnen in de toekomst worden vergeleken met de situatie waarin het afvalwater wordt gezuiverd. Het project wordt gecoördineerd door Afdeling Milieu- en Natuurbeleid en het management van het onderwaterpark. Hetzelfde project wordt uitgevoerd op Curaçao en St.Lucia. Medio 2007 is een workshop op Bonaire georganiseerd over de eerste bevindingen van het onderzoek. Informatie over de bevindingen zijn te vinden op het internet: www.nacri.org

6.3. Capaciteit en middelen

Zoals uit dit jaarverslag ook weer mag blijken, legt de zorg voor het mariene milieu een groot beslag op de huidige capaciteit van de Afdeling Milieu- en Natuurbeleid waar het secretariaat van de CMM wordt gevoerd.

De *structurele onderbezetting* van de Afdeling Milieu- en Natuurbeheer van DROB is in het verslagjaar niet verbeterd. In het verslagjaar is het afdelingshoofd uit dienst getreden resulterend in een afdeling met slechts 3 fte. Het formatieplan voor de afdeling bestaat uit 7 fte. De onderbezetting heeft vertragende effecten op prioritaire projecten zoals het rioleringsproject, delfstoffenbeleid, de afvalwaterverordening, integraal kustzonebeheer en monitoring en beleidsontwikkeling in het algemeen.

6.4. Communicatie en handhaving

In 2006 heeft STINAPA de campagne “Nos ta biba di Naturalesa” gestart. Deze campagne biedt milieuvorlichting voor de volwassen inwoners van Bonaire. Door deelname van de commissie aan de campagne wordt een verbetering in de voorlichting beoogd.

Binnen het samenwerkingsverband tussen beleidsmakers, handhavers en het Openbaar Ministerie is het initiatief genomen tot het oprichten van een team *Milieupolitie*. Alle handhavende instanties, zoals het Korps Politie Nederlandse Antillen, Servisio Sentral di Vigilansia, Polis Ambiental en STINAPA stellen hiervoor capaciteit beschikbaar. De Milieupolitie zou kunnen worden gecoördineerd vanuit de Afdeling Milieu- en Natuurbeleid van DROB. Dit voornemen is neergelegd in een advies van de afdeling aan het Bestuurscollege in 2005. In het verslagjaar heeft het Bestuurscollege hierover geen besluit genomen.